GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese:
Marti'a, Joui'a si Sambat'a.
Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. Tieri esterne pe siese luni 14 fr. pe
anu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
a postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 126. **Vineri 6|18 Novembre** **1881.**

Politic'a lui Bismarck si Ungurii.

B r a s i o v u, 5 Novembre.

Diarulu „Kelet" de Mercuri publica unu articulu de fondu sub titlulu „Politic'a lui Bismarck", care se incepe cu urmatórele cuvinte: „In tóta lumea numai unu singuru omu de statu esternu numitu unu singuru diplomatu nemaghiaru este, in a caruia politica Ungurii se potu increde, numai unulu a caruia interesse politice mergu mâna 'n mana cu interessele nóstre, care doresce póte independenti'a Ungariei mai multu chiaru cá insusi Madarasz Iozsef, pentru cà independinti'a Ungariei insémna asigurarea marei unitati germane, si acestu omu nu este altulu, decâtu principele de Bismarck."

Aceste rênduri incepetóre din articlulu fóiei maghiare guvernamentale, ne-au facutu firesce fórte curiosi se aflamu totu ce a scrisu autorulu in sincer'a s'a naivitate despre politic'a lui Bismarck in raportu cu Ungurii. Si ostenél'a ce ne-amu dat'o nu a fost zadarnica, càci eata ce esplicari ne da „Kelet" in privinti'a acést'a:

Bismarck — dice numit'a fóie, — voiesce independenti'a Ungariei, inse firesce nu cá Madarász, care pretinde se fia proclamata asia in graba pentru cá in graba sè si cada, ci o voiesce cá Andrássy si Tisza Kálmán, cá se fia zidita pe basa tare si durabila. Totu prietesiugulu d'intre Andrássy si Bismarck se invêrtesce numai in giurulu asigurarei unitatii germane si in giurulu independentii germane. Andrássy a aflatu in Bismarck unu diplomatu, a caruia interesse pretindu cá dinasti'a austro-ungara se nu mai capete pofta de a esercià egemoni'a in Germani'a, ci se renuntie la ea sinceru si pentru vecia, stramusandu'si punctulu de greutate la Budapest'a si gravitandu spre Orientu; Bismarck din parte-i a aflatu in Andrássy unu astfeliu de diplomatu, care cá Unguru, are numai acelu interesu, cá dinasti'a nóstra se nu faca earasi politica mare germana, ci in locu de acést'a se devina maghiara.

Eata interessulu ce léga pe Bismarck de Unguri, si pe Unguri de Bismarck, esclama „Kelet". Acestui interesu 'i este vrasmasiu interesulu russescu, care departéza pe Austri'a de Orientu si atitia ambitiunile ei de potere mare germana. Dupa ce inse Austri'a a fost data afara din Germani'a la 1866, politic'a ei trebue vrendu nevrendu sè se indrepte spre Orientu.

„Kelet" aprețiandu apoi desastrulu ce l'a suferitu Bismarck la alegerile germane si situatiunea ce ar' crea'o demissiunea lui eventuala, dice cà si siansele lui Andrássy ar' cadé cu cancelariulu germanu, càci acesti ómeni de statu lucra mana 'n mana. Déca din contra Bismarck va remané in postulu seu, Andrássy acuma séu mai tardiu va ajunge de siguru earasi ministru de esterne. Caderea lui Bismarck ar' aduce cu sine schimbarea nu numai a politicei austriace, ci si a politicei europene; unitatea germana ar' fi sguduita si curtea austriaca 'si-ar' intórce privirile dela resaritu spre apusu si acést'a ar' apropiá Petersburgulu si ar' departá Berlinulu de Vien'a.

Câtu pentru Maghiari — incheia fói'a Clusiana — n'ar' fi semnu mai imbucuratoriu, decâtu déca ar' vedé din nou pe Andrássy in fruntea afaceriloru straine ale monarchiei, acést'a ar' insemná cà politic'a maghiara a facutu unu pasu mai departe si cà Bismarck a ajunsu earasi de asupra; se vorbea si de candidatur'a lui Tisza, si bine! ori Andrássy, ori Tisza totu atâta, dér' unu alu treilea chiaru se fia Unguru, ar' insemná o schimbare a directiunei politice, ceea ce ar' fi reu si ar' causá multe lupte si mare grija guvernului unguresću.

Astfeliu ne presenta politicii mai puçinu precauti dela „Kelet" identitatea interesseloru bismarckiane si unguresci. Unitatea germana si independenti'a Ungariei, — unde remane atunci dinasti'a austriaca? „Kelet" nu ne lasa in dubiu nici in privinti'a acést'a, càci o spune pe façia, cà scopulu amicitei d'intre Bismarck si Andrássy ar' fi cá dinasti'a austro-ungara sè se mute cu punctulu de gravitatiune la Budapest'a si se devina maghiara!

Nu credemu, cà cu acestu planu „Kelet" 'si-ar' poté castigá vr'unu amicu la curtea austriaca, dér' se pare, cà aderentii politicei bismarckiane combinata cu politic'a lui Andrássy si Tisza nici nu 'si mai dau ostenéla in acést'a privintia, càci sciu fórte bine cà dela unu treilea, chiaru Unguru se fia, tóte le potu asteptá numai aceea nu cá se lucre pentru independenti'a Ungariei in interesulu politicei d-loru Bismarck-Andrássy-Tisza.

Cronic'a evenimenteloru politice.

Ministrulu de finance cislaitanu D u n a i e v s k i a presentatu camerei din Vien'a budgetulu pentru esercitiulu anului 1882, facêndu intr'o lunga vorbire e s p u n e r e a s i t u a t i u n e i f i n a n c i a r e actuale. Cheltuielile preliminare se redica la sum'a de 470,892,398 florini, veniturile la 433,082,858 fl. de unde resulta unu deficitu de 37,809,540 florini. Ministrulu arata cà deficitulu provine din cheltuielele estraordinare pentru amortisarea subventiuniloru necessitate de lucrurile publice. Elu dice cà veniturile ordinarie acoperu cheltuielele ordinarie si de aceea este de speratu cà o parte insemnata a deficitului anului 1882 va poté se fia acoperita prin mediulócele ordinare ale casseloru statului fara a se luá recursu la vr'unu imprumutu. D. Dunaievski cere dela tóte partidele a se pune in acordu asupra reformei generale a impositeloru, care ar' aduce fara indoiéla printr'o justa distribuire a impositeloru, ecuilibrulu budgetului. Ministrulu dice cà va staruí a se pune stavila crescerei peste mesura a positiunei pentru „pensiuni" si cere cá, spre esaminarea cestiunei de a se simplificá administratiunea facêndu-se totodata câtu mai mare economia: sè se formeze o comissiune compusa din ómeni independenti, cunoscêtori de administrarea interióra si de se póte si de cea esterióra. In fine apeléza ministrulu la tóte partidele rogandu-le cá in discussiunea asupra proiecteloru de lege ce le va presentá se aiba in vedere numai interessele mari generale ale monarchiei.

Este caracteristicu cumu „Pester Lloyd", organulu comitelui Andrássy, inregistréza cu mare ingrijire tóte scirile privitóre la ocuparea postului vacantu de ministru de esterne austro-ungaru. Unde nu este vorb'a de comitele A n d r á s s y, numit'a fóia isi esprime indoielile sale in tóte variatiunile. Câtu despre comitele K á l n o k y, care va sosi dilele aceste dela Petersburg la Vien'a, „Pester Lloyd" recunósce, cà candidatur'a lui la postulu de esterne este luata seriosu in cercurile politice, cu tóte astea, dice, este fórte nesiguru inca, déca va deveni Kálnoky ministru.

Sub titulului „U n u t î p e t u a l u R o m a n i e i" diariulu „Le Renseignement Parisien" reproducêndu unele pasagie din diarulu „Gazette de Roumanie" privitóre la c e s t i u n e a D u n a r e i dice:

„A fostu numai unu strigatu in tóta Romani'a in contra pretensiuniloru Austriei de a confiscá in profitulu seu l i b e r t a t e a D u n a r i i, prin stabilirea acelei faimóse comissiuni mixte, neprevediuta prin tractatulu dela Berlinu si inventata de Austri'a, prin care voiesce se intre printre tierile riverane, de si nu este riverana, si se dobêndésca presiedinti'a cu voce preponderanta!

„De siguru, cà Romanii, dupa cum au facut'o in tóte circumstantiele cele mari, voru fi unanimi pentru aperarea libertatii Dunarii, care e pentru Romani'a o cestiune vitala. Prin perseveranti'a loru proverbiala au câstigatu victorii cu multu mai dificile. Speramu cà voru triumfá si de asta data. Si ne place a crede cà pêna in cele din urma Françi'a le va veni in ajutoriu."

Dumineca a avutu principele de B i s m a r c k o audientia lunga la imperatulu W i l h e l m si de atunci nu se mai vorbesce de demissiunea lui. Se dice cà la acésta audientia, care a duratu cinci cuartari de óra, s'ar' fi stabilitu o intielegere deplina intre monarchu si Bismarck. De ce a fost vorb'a? Nimenea nu scie. „Nat. Ztg" crede, cà s'a tratatu si de cestiunea tramiterei unui ambasadoru la Vaticau. Imperatulu s'a decisu a deschide Reichstagulu in persóna, de unde se deduce cà discursulu tronului ar' contiene unele declárатiuni importante.

Se scie cà p r i n t i u l u m o s t e n i t o r i u g e r m a n u nu prea armoniéza cu politic'a interióra a lui Bismarck si se dicea cà si elu ar' fi amestecatu in afacerea cu demissiunea cancelariului. „National Ztg." inse ilu iea in aperare, asigurandu cà printiulu mostenitoriu nu se amesteca in politica si se ocupa numai de acele afaceri de statu, cu cari 'lu insarcinéza in specialu imperatulu.

Câtu pentru g r u p a r e a p a r t i d e l o r u in noulu R e i c h s t a g se socotesce, cà cele cinci partide de nuantia conservativa, adeca conservativii, centralii, polonii, Guelfii si Protestlerii numera 183 membri, ear' partidele liberale 162. Intre aceste duóe partide balanséza partid'a conservatoriloru-liberali, care e compusa din 26 membri. Deórace maioritatea in Reichstag este de 199, nici una din cele duóe partide mari nu avé maioritatea, desi resultatulu a 25 alegeri nu e inca cunoscutu.

In privinti'a d e s p a g u b i r i l o r u, ce este datoru guvernulu russescu a le dá locuitoriloru din Romani'a pentru pagubele causate loru in timpulu resboiului din urma, comisarulu generalu imperialu russu principele O b o l e n s k y si comisarulu generalu regalu romanu P a p a d o p a l o C a l i m a h u a incheiatu unu protocolu, prin care se hotaresce de comunu acordu, cà sumele ce se voru cuveni locuitoriloru sateni, sé se dè la ministerulu regalu de interne, cá se fia distribuite in insusi manile fiacaruia, cu cuitantie in regula, cari voru fi tramise apoi la comisarulu generalu rusu.

„Il Diritto" publica unu articulu asupra actualei stari a armatei i t a l i a n e. La finele acestui articulu se dicu urmatórele: In actual'a stare de lucruri trebuie se ne facemu intrebarea, déca armat'a nóstra este d'ajunsu si pentru singur'a eventualitate candu amu avé se ne aperamu numai de o parte si numai contra unui singuru protivnicu? Far'a esageră, far'a face nesce presupuneri injositóre, ci judecandu lucrurile 'n liniste si cu 'ntieleptiune, trebuie se respundemu c'armat'a nóstra de astadi nu este d'ajunsu spre a satisface o asemene trebuintia. Noi nu putemu pune 'n campania de câtu 330,000 ómeni de prim'a linia si 150,000 din a duó'a. Armat'a nóstra permaninte nu póte se ne procure de câtu diece corpuri de armața, de câte duóe divisiuni fia-care, si ére putemu noi se tramitemu la fruntarii tóta armat'a nóstra? In respunsulu la acést'a 'intrebare se afla tóta deslegarea cestiunii. Conclusiunea este cà o parte din armat'a nóstra permaninte trebuie lasata spre aperarea peninsulei, si prin urmare nu vomu puté tramite la fruntarii de câtu 230,000 pêna la 240,000 ómeni din armat'a permaninte 'mpreuna cu partea disponibila din militi'a mobila, pe candu este probabile cà protivnicului nostru, ori-care ar' fi elu, nu ne va pune 'nainte mai puçinu cá 400,000 ómeni. Aceste câte-va cifre sunt de ajunsu spre a resolve problem'a. Nu voimu se discutamu aici tipulu, cum trebuie sè se sporésca armat'a nóstra; constatamu numai esistinti'a trebuintiei de a spori armat'a nóstra permaninte la cifr'a de 400,000 ómeni, spre a puté concentrá cu sicurantia in valea riului Po celu puçinu 300,000 ómeni.

Siefii insurgentiloru din Bosni'a si Herzegovin'a au tramisu d-lui Gladstone primului ministru anglesu o adresa, datata din taber'a dela Gacko 20 Octobre, in care face urmatoriulu protestu :

„Subsemnatii capi ai insurectiunei din Bosni'a si Ertiegovin'a cunóscemu marea simpatia ce aveti pentru sórtea natiunei serbe. Ne adresamu la d-v. rugandu-ve se luati cunoscintia de acést'a adresa, ce contiene expunerea exacta a situatiunei, in care se afla nenorocit'a nóstra patria. Austro-Ungari'a a ocupatu tiér'a acum trei ani pe bas'a tractatului din Berlin. Am speratu, cà acést'a mare putere s'a angajatu totodata se restabilésca ordinea si se introduca reforme reale administrative si agrarie. In ajunulu ocuparei guvernulu a promisu cà va implinì acea obligatiune. Au trecutu trei ani si acea obligatiune a remasu neluata in sama. Suntemu tratati cá o natiune subjugata, cá si cum mandatulu de ocupare nu s'ar' fi incredintiatu prin unu tractatu internationalu unei puteri civilisate Ne merge mai reu cá inainte cu tóte sfintele promisiuni ca se va restabili ordinea. Impositele sunt mai grele, administrati'a e defectuósa, arbitrarulu domnesce pretutindeni. Natiunea serba e persecutata, demnitatea nóstra nationala e calcata in picióre scólêle si bisericile nóstre sunt amenintiate. s, c. l.“

Noulu ministeriu francesu.

Noulu cabinetu francesu s'a constituitu Luni sub presedinti'a d-lui Gambetta in modulu urmatoriu:

D. Gambetta, presedinte alu consiliului, ministru alu afaceriloru straine, cu d. Spuller, sub-secretaru de statu. D. Paul Bert, ministru alu instructiunei publice. D. generalu Campenon, actualulu comandantu alu divisiunei V (Paris), ministru de resbelu. D. Allain-Targé, ministru de finance. D. Waldeck-Rousseau, ministru de interne. D. Raynal, ministru alu lucrariloru publice. D. Cochery, ministru alu telegrafeloru si posteloru. D. Rouvier, ministru alu comerciului, alu colonieloru si alu marinei de comerciu. D. Cazot, ministru alu justitiei.

D. capitanu de vasu de linie Goujeard (acum membru alu consiliului de statu), ministru alu marinei militare. D. Devés, ministru alu agriculturei. D. Antonin Proust, ministru alu frumóseloru-arte si alu industriei.

Noulu cabinetu numera cu duóe ministerie mai multu decàtu celu vechiu : ministeriulu beleloru-arte si ministeriulu comerciului, cari erau unite altadata, celu d'antaiu cu instructiunea publica si alu doilea cu agricultur'a.

Ceea-ce caracteriséza noulu ministeriu francesu este de buna séma impregiurarea cà Gambett'a a luatu pe lànga presidiu chiaru portofoliulu afaceriloru esterne. De subsecretariu de statu elu si-a alesu pe prietinulu si pe colaboratorulu seu Spuller. Iuristulu si publicistulu Eugène Spuller s'a nascutu in 1835 in Seure. In 1870 elu a esitu cu Gambett'a din Paris cu balonulu si a luatu parte la lucrarile pentru apararea nationala. In Novembre 1871 a fundatu impreuna cu Gambetta diarulu „Rebublique Française“, la care a fostu mai multa vreme redactoru principalu. Dela 1876 este unulu din representantii Parisului in camer'a deputatiloru. Cá raportoru in cestiunea budgetului ministeriului de esterne, Spuller a doveditu, cà pricepe afacerile, in cari acumu are unu rolu atàtu de principalu.

Cazot, ministrulu de justitia, si Cochery' ministrulu posteloru si telegrafeloru, suntu cunoscuti din cabinetulu Ferry. D'intre ministrii cei noi suntu de insemnatu mai antaiu celu de interne, Waldeck-Rousseau, si celu de finance, Allain-Targé. Celu d'antaiu s'a nascutu in 1846 si este fiiulu cunoscutului deputatu anti-imperialisticu Waldeck-Rousseau. De professiune este advocatu, in 1879 inse fù alesu de deputatu in Ronnes. Elu a facutu parte din „uniunea republicana“ si este consideratu de unulu din cei mai capabili republicani si din cei mai buni oratori mai tineri. Si Allain-Targé e advocatu. Elu s'a nascutu in 1832 in Angers. A fostu mai multa vreme diaristu si in 1870 a fostu comisaru alu armatei de Vestu. Colaborà la „Republique Française“ si in 1876 fù alesu in Paris de deputatu. Scrierea s'a financiala: „Les deficits 1852—1868“ fù bine primita.

Nu mai puçinu insemnatu este ministrulu de culte, Paul Bert. Renumele luì Bert cá fisiologu este mai mare póte cá celu de politicu. Fara indoiéla inse elu este cunoscutu de toti de unu caracteru onorabilu. Noulu ministru de culte s'a nascutu in 1833 in Auxerre si s'a ocupatu multu cu studiile medicale. Elu a fostu profesoru de medicina in Bordeaux si in Paris. In 1870 a intratu in viati'a politica. In 1874 a fostu alesu de deputatu si in acést'a calitate a lucratu in feliu de feliu de commissiuni, ce aveau sè se ocupe cu invetiamentulu publicu. Bert este membru la mai multe societati de invetiati si este auctorulu mai multoru scrieri scientifice. Elu nu prea e prietenu cu clericalii.

Gambett'a a despartitu ministeriulu de comerciu si agricultura in duóe ministerii si a datu ministrului de comerciu si departementulu pentru colonii si pentru marina comerciala, care departamentu se tinea pêna acumu de ministeriulu de marina. Afara de aceea a schimbatu numele ministeriului pentru artele frumóse in : ministeriulu pentru meserii, industria si arte frumóse. Portofoliulu din urma 'lu priimì jurnalistulu Antonin Proust. Proust si-a facutu óre-care nume, combatandu imperiulu si ministeriulu Ollivier.

Pe timpulu resboiului din 1870/1 a fostu secretaru alu lui Gambetta ; dupa resboiu a lucratu la „Republique française.“ Cá deputatu elu intrà in uniunea republicana.“ Scrise mai multe lucruri (intre altele „Principele Bismarck si corespondenti'a s'a“) si luà parte la mai multe afaceri privitóre la artele frumóse. Raynal, ministrulu de lucrari publice, e tienutu de specialistu in resortulu seu. Maurice Rouvier, ministrulu de comerciu, este de professiune advocatu. Elu se distinse in camera cá oratoru. Nedrépt'a acusare a monarchistiloru, cà aru fi atacatu moralitatea, facù odinióra mare svonu inse mai tardiu s'a constatatu nevinovati'a lui. De altfeliu Rouvier s'a ocupatu multu cu cestiunile economice si comerciale. Noulu ministru de agricultura, Devès, a fostu mai multa vreme presidentu alu stàngei din camera.

Despre ministrulu de resboiu, generalu Campenon, se scie, cà este nascutu la 1819. Elu a fost scolaru la St. Cyr si a intratu in serviciulu militaru cá sublocotenentu la 1830. Pe timpulu loviturei de statu (1851), candu era deja capitanu, a fost arestatu si deportatu. Mai tardiu a servitu in Algeri'a, a luatu parte la resboiulu contra Austriei (1859) si la resboiulu in Chin'a si la 1870 a fost siefu de statu majoru alu divisiunei Legrand In resbelulu cu Prussii a fost ranitu la Metz si apoi prinsu. Cu ocasiunea nouei organisari a armatei a fost numitu siefu de statu majoru alu corpului antaiu de armata la Lille. La 1875 avansà la generalu de brigada si la 1879 la divisionaru alu diviziei V-a de infanteria, unde s'a doveditu bunu siefu de trupe. Elu este omu inaltu, viu, se mania lesne, unu soldatu in sensulu adeveratu alu cuventului.

Ministrulu de marina Goujeard este capitanu de naia in pensiune, consiliaru de statu comandoru alu legiunei de onóre. Elu e Bretonu, in etate de 52 ani, unu barbatu de-o rara energia. Goujeard a luatu parte la resbelulu din Crime'a si la bombardamentulu dela Sebastopolu si a caletoritu prin tóta lumea. La 1870 a fost comandantu alu unei divisiuni si s'a luptatu la Mans. Elu este descrisu cá unu omu fórte instruitu cu-o vointia de feru.

Peste totu luatu, ministeriulu Gambetta este càtu se póte de omogenu. Cei mai multi din membrii acestui ministeriu au fostu partasi la „uniunea republicana“, alu carei fundatoru este Gambetta ; cei mai multi au lucratu la „Republique française“ sub conducerea lui Gambett'a. E de insemnatu, cà intregu ministeriulu, afara de Cazot, care singurulu e membru alu Senatului, este recrutatu din camer'a deputatiloru.

Noulu presedentu si-ar' fi pregatitu, va se dica, unu terenu de actiune destulu de liberu.

Cestiunea Dunarei.*)

Cestiunea Dunarii este cestiunea libertatii navigarii fluviale. Dela evulu de midilocu, candu fluviele erau de domeniulu suveranului care esercita asupra loru jurisdictiune, justitia, domni'a, coertiune si siluire; dela tractatulu de Westphalia (1648), care produse o reactiune 'n contra acestei sisteme de opressiune, pêna la Congressulu dela Vien'a (1815) care a proclamatu principiulu deplinei eliberari a fluvieloru comune la mai multe state, acést'a cestiune a trecutu prin diferite fase spre a ajunge la o regula absoluta pe care Bluntschli o resuma in modulu urmatoru : „Fluviele si riurile navigabile cari sunt in comunicatiune c'o mare libera, sunt deschise in timpu de pace corabiiloru tuturoru nationaliloru, dreptulu de libera navigare nu póte fi nici abrogatu, nici restrinsu in pagub'a unoru natiuni.“

Numerósele cestiuni de amenunte cari se léga d'acestu mare principiu, au fost discutate, interpretate si lamurite de Wattel, de Martens, Güntter, Schmelzing, Klüber, Heffter, Bluntschli, Engelhardt, etc., astufeliu in càtu nu póte intrá in cadrulu lucrarei de façia d'a intreprinde o cercetare istorica a cestiunei inainte de 1856. Vomu plecá dela tratatulu din Paris, càci lui revine onórea d'a fi intinsu la Dunare principiele stabilite de Congressulu dela Vien'a, si nu vomu citá printre actele internationale, de càtu acelea cari se referu la istori'a contemporana a cestiunei Dunarii.

I.

Tractatulu din Paris dela 30 Marte 1856, consacrandu in aplicarea lui la Dunare principiulu libertatii navigarei, in modulu celu mai lamuritu si celu mai largu, tinde a micsiora inca partea de influintia si drepturile reservate stateloru riverane. Vedemu pentru prim'a óra 'n Europ'a puterile, unite asupra principiului libertatii navigarii fluviale, afirmandu vederile loru prin crearea directa a unei comissiuni europene, insarcinate se intervina in lucrarile trebuincióse la realisarea acestei libertati.

Art. 15 alu tratatului stipuléza ca navigarea pe Dunare nu póte fi supusa la nici o pedeca care se nu fia anume prevediuta in articolele sale. Nici o pedeca nu póte fi adusa liberei navigari a fluviului, afara de regulamente, concepute si ele in asié modu cá se favoriseze càtu se póte mai multu circularea corabieloru, o perfecta egalitate de tratare, sub tóte privintiele, este asicurata paviliónelorù tuturoru natiuniloru.

Spre a indeplini aceste dispositiuni, puterile au prescrisu formarea a duóe comissiuni ale Dunarii. Cea d'anteia, numita comissiunea européna, primia o missiune ce trebuia s'o implinésca in duoi ani, pentru a fi apoi inlocuita prin cea l'alta, numita comissiune riverana si permaninte, care trebuia se fia investita, dupa disolverea celei d'anteie, cu tóte atributiunile acesteia.

Comissiunea européna se intr'unì la Vien'a in 1857, cá se elaboreze regulamentulu prevediutu in art. 17 din tratatulu dela Paris. La 7 Novembre 1857, patru puteri, Austri'a, Bavari'a, Turci'a si Wurtemberg, iscalescu acestu regulamentu, privitoru la navigarea si la politi'a Dunarii : navigarea fluviala propriu disa era reservata stateloru riverane; celelalte natiuni pastrau dreptulu de libera navigare asupra fluviului pentru corabiile loru venindu dela mare séu mergêndu la mare.

Inse puterile europene, intrunite in conferintia la Paris in 1858, pentru a esamina acestu regulamentu, neplacendu-le óre-cari dispositiuni cari le pareau ca in faptu asicura Austro-Ungariei o preponderantia de multu dorita, asupra intregului cursu alu fluviului, nu aprobara stipulatiunile regulamentului dela Vien'a, si refusara sanctiunea loru. Inaintea acestui refusu alu puteriloru, Turci'a declarà cà renuntia la aplicarea regulamentului si Austri'a 'si reserva deplinulu escrcitiu alu drepturiloru sale de suveranitate.

Neputêndu ajunge la nici o intielegere si nici unu regulamentu pentru navigarea si politi'a fluviala nefiindu inca aprobatu, puterile au urmatu a fi represintate la Dunare in comissiunea européna. Acésta comissiune, prelungita pe rêndu pêna la anulu 1873 (conferintia din Londra, 1871), vede in acelasiu timpu latîndu-se din ce in ce mai multu cerculu atributiuniloru sale.

D'altmintrelea, principiulu libertatii navigarei fusese cu incetulu intinsu multiamita tratateloru incheiate de mai multe state europene Tratatulu din Paris stabilesce libertatea navigarei pe totu cursulu navigabile alu Dunarii, de la partea marii, care se invecinesce cu Delta ei, pêna la puntulu superioru alu cursului ei, unde incepe a primi corabii. Protocolulu VIII alu Congressului din Paris, 6 Marte 1856, este din cele mai èsplicite in acésta privintia. Inaintea declaratiuniloru plenipotentiariloru Franciei si ai Marei-Britanii, cari afirma anume cà principiele actului finale dela Vien'a trebuie aplicate pe totu cursulu fluviului — „càci deca ar' fi altu-feliu, dice lordulu Clarendon, Austri'a, fiindu singura stapana peste partea inferióra a fluviului, ar' dobêndi folóse esclusive, pe care Congressulu nu le póte consacra“ — plenipotentiarulu austriacu a aderatu in fine, in numele guvernului seu, la deplin'a aplicare a principieloru actului finale dela Vien'a, care consacra deplin'a libertate de navigare pe totu cursulu Dunarii.

La Conferinti'a din 1858 (siedinti'a XVIII), plenipotentiarii Françiei, Angliei, Prusiei, Rusiei si Sardiniei voire se mai intinda aplicarea principieloru actului finale dela Vien'a la afluintii navigabili ai Dunarei. Inse Austri'a si Turci'a refusara d'a se supune la acésta.

In sfêrsitu, articolulu 2 din tratatulu dela Berlinu tinde a mai mari garantiele liberei navigari pe Dunare, a confirmá tóte drepturile si prerogativele comissiunii europene.

Reese dér' in modu lamuritu, din tóte tratatele esistinti, cà principiele actului dela Vien'a trebuie aplicate pe totu

*) Studiu publîcatu in tomulu alu XIII. dela 1 Novembre 1881 alu scrierei periodice din Paris : „La Nouvelle Revue“.

percursulu navigabile alu Dunarei, sub indouit'a reserva, d'o parte, a unoru regulamente de politia si de navigare, care trebuie se fia concepute in spiritulu celu mai largu si celu mai favorabile comerciului tuturoru natiuniloru, de alta parte, a unoru ingagiaminte anteriore contractate in buna credintia de statele riverane.

Fia-care statu riveranu pastréza autoritatea s'a atàtu pe teritoriulu seu fluviale, càtu si pe uscatu, pentru tote actele trebuintióse de juridictiune, de ordine si de supraveghiare. Dér' acésta autoritate, dupa tratatulu dela Berlinu, trebuie se fia subordinata regulamenteloru stabilite de comissiunea europena si nu póte atinge in nimicu libertatea de navigare determinata de tractate. Nici unu privilegiu, nici unu monopolu, afara de esceptiunile prevediute in protocólele VIII si IX dela 6 Marte 1856, nu póte fi datu seu mantinutu. Mai trebuie esceptatu privilegiulu, admisu in favórea corporatiuniloru de piloti, privilegiu justificatu de folosinti'a servitiuriloru nóstre.

O prefecta egalitate de tratare càtu pentru tacsele de perceputu si sub tóte celelalte priviri, este asicurata pavilióneloru tuturoru natiuniloru.

Esecutarea lucrariloru de imbunatatire si de intretinere, altele de càtu acelea ce sunt incredintiate comissiunei europene, revine de dreptu stateloru riverane asupra teritoriului carora se indeplinesce. Concursulu pe care celelalte state trebuie se 'lu dè si tacsele de perceputu pentru a acoperi chieltuielile trebuie determinate prin conventiuni. Inse, prin derogare la acestu principiu se póte asemene, candu o cere interessulu generale, incredintia esecutarea acestoru lucrari unui altu statu. Se inchcia atunci o conventiune speciale. Astufeliu, tratatulu din Berlinu a incredintiatu Austro-Ungariei lucrarile Portiloru de Feru. Inse nu decurge din acést'a stipulatiune nici o prerogativa speciale, nici unu folosu esceptionalu, cá, spre esemplu, positiunea pentru Austro-Ungari'a de statu suvevanu pe Dunarea resaritena.

Austri'a nu posede teritoriu de càtu mai susu de Portile de Feru si situatiunea de statu riveranu pe Dunare n'ar' puté se'i fia recunoscuta de càtu déca ar' avé in stapanirea s'a unulu din tiermurile fluviului pe teritoriulu Portiloru de Feru séu mai josu.

Primindu sarcin'a pe care tratatulu din Berlinu 'i-a incredintiat'o Austro-Ungari'a n'a facutu de càtu se consulte propriele ei interese si n'a lueratu de càtu in vederea influintiei si a estensiunei ce comerciulu seu este menitu a luá pe totu cursulu fluviului.

Tratatele din Vien'a si din Paris stabilescu cà dreptu-rile de perceputu pe Dunare nu trebuie se constituia nici unu venitu financiaru pentru statulu care le percepe; stabilite in scopulu d'a ajutá la chieltuielile lucrariloru si mesuriloru necesare pentru a mantiené si a imbunatati navigabilitatea fluviului, trebuie se fia moderate, uniforme pentru toti, invariabile, destulu de independinti de calitatea marfei pentra a nu creá nici unu privilegiu si nici unu obstacolu navigatiunei si se nu fia ficsate de càtu intr'unu comunu acordu intre statele riverane.

Este bine intielesu ca drepturile de vama remanu afara din aceste tacse. Aceste drepturi sunt percepute séu la fruntari'a statului destinatiunei, séu in porturile sale cele mai insemnate.

Concursulu agricolu din Ilfovu.

Ministrulu agriculturei d. Dabija, a rostitu urmatórele cuvinte la deschiderea concursului agricolu din Ilfovu:

Domnule presiedinte! Domniloru! Cá representantu alu guvernului me simtu datoru a ve esprime deplin'a mea satisfacere, pentru interesulu ce consiliulu generalu alu judeçiului, si in specialu comitiulu agricolu din Ilfovu, au adusu la incurâgiarea ce cu totii suntemu chiamati a dá agriculturei si industriei agricole, care, pentru noi Romanii, forméza bas'a desvoltarei nóstre economice. Acestu judeçiu a fostu celu d'antaiu din ţiéra, care a formatu unu comitiu agricolu; d-vóstra ati fostu cei d'antai, cari l'ati organisatu intr'unu modu prevedietoru, ast-feliu ca efectele lui se aiba pentru viitoru consecinţie utile desvoltarei ulteriórе a progresului agricolu la noi. Mai multe judeçie din tiéra, la apelulu ce amu facutu, au infiintiatu comitii si concursuri agricole; eu amu profitatu de staruinti'a ce ati pusu, spre a dá acestui inceputu o fiintia reala, recomendandu judeçieloru exemplulu dvóstre, càtu si regulamentulu ce ati elaboratu si pe care amu avutu multiamirea de a'lu aprobá. Concursulu ce guvernulu v'a datu, cu acésta ocasiune, a fostu limitatu prin resursele budgetare, inse pentru anulu viitoru legea pentru concursuri, agricole, votata in sessiunea din urma a Corpuriloru Legiuitóre, ne va permite a interveni in modu mai eficace de càtu anulu acest'a. Suntemu datori a ne ocupá in modulu celu mai seriosu de interesele agricole ale tierei. Vedu cà in cursulu anului curentu initiativ'a judeçieloru, si in specialu a acestui judeçiu, care a facutu mai multu decatu tóte cele-alte pentru concursurile agricole, ne indémna a pasi cu incredere inainte, si a contá intru acésta pe concursulu tuturoru, fara de care intervenirea nóstra remane fara putere. Viéti'a unei natiuni se radîma, inainte de tóte, pe cantitatea de misicare ce ea este in stare de a manifestá in cerculu intinsu alu resurseloru ce pamentulu 'i ofera. La noi, pêna astadi, minori inca in desvoltarea bogatiiloru nóstre, resursele vietii constau in desvoltarea agriculturei si industriei agricole. Viitorulu tierei va depinde in mare parte dela directiunea ce vomu dá acestei ramure a intereseloru nóstre. Avemu unu inceputu bunu ce s'a manifestaţu anulu acesta, in cele mai multe parti ale tierei, se perseveramu in elu, si cu staruinti'a tuturoru, se inauguramu astadi, nu deschiderea cocursului agricolu alu acestui judeçiu, dér' deschiderea unei noue ere de desvoltare, pentru intrég'a tiéra, pe terêmulu intereseloru sale economice."

Estragemu din raportulu „Rom. Libere" asupra espositiunei comitiului agricolu din judetiulu Ilfovu urmatórele:

...Pavilionulu Espositiunei in giurulu càru'a fàlfaie stindardele tricolore, consta dintr'o constructiune de scanduri, invelita cu table de fieru. Acestu pavilion are duóe intrari, prim'a intrare pórta marca tierii, ear' d'asupra insignia: A g r i c u l t u r'a, cealalta patronii Bucuresciului, imperatii Constantinu si Elena, purtandu insigni'a: I n d u s t r i a; intre aceste intrari si de-o parte si de alta, se afla plasile judeçiului Ilfovu, inscrise pe nesce table tricolore, ear' intrarile si pavilonulu, de giuru-impregiuru, erau ornate cu bradu, in forma de undulatiuni. Intrandu in pavillion, produsele sunt espuse pe lavitiele ce incingu pavilionulu si pe trei mese asiediate in centru.

Intrandu pe pórt'a industriei, incependu dela stang'a si luandu in rêndu produsele, espuse pe lavitie, damu peste acelea espuse de d. Constantinu Blaremberg, dupa proprietatile sale Preasna si Pascani. Aci intempinamu unu catalogu, in care sunt enumerate produsele, lucru unicu in felulu seu, care ar' fi de doritu se fia imitatu in viitoriu de toti proprietarii mari. ...Am admiratu cu deosebire aci, colectiunea de potcóve unde vede cineva art'a desveluindu'si aripele sale si la acestu produsu, fia elu càtu de despretiuitu la noi in tiéra. — Untulu próspeţu era de o cualitate superióra; elu deja face concurentia untului importatu din strainatate. Cear'a galbena era de o acuratetia de admiratu. Làmaiele espuse, erau si ele o raritate pentru espositiune, ceea ce face se banuimu ca seri'a din Pascani trebue se fia fórte abundanta in produse.

Urméza apoi o seria de fructe, cari, dupa placa ce pórta, sunt din gradin'a principelui Al. Stirbey; ele dau man'a cu produsele gradinei S. Van Santen si se incheia la coltiu cu o piramida de sticle cu vin'u produse espuse de d. Iordache Ionescu, din Bucuresci. — Spectatorii aci se oprescu, privindu numele lui Oppler, fórte bine formatu din butelii de bere, purtandu dedesubt, tabloulu carului alegoricu alu fabricei, care a defilatu la 10 Maiu, cu ocasiunea serbatoriloru incoronarei, si pe lavitia, orzu, ameiu si diferitele transformatiuni, ce iea acestu materialu in fabricatiunea berei, ear' coltiulu 'lu inchee legumele principelui Stirbey.

Lantiulu de saculetie ce se intinde din acestu coltiu intre cari amu admiratu manunchiulu de spice de gràu-arnautu espusu de d. Potrache Stancovici din Otopeni, e formatu de gràne de totu felulu, fara a purtá anulu candu s'a produsu, unele nici proprietatea; ear' pe parete se afla intinse covóre, unde gustulu romanescu predomina in tóta splendórea s'a.

Colectiunea produseloru scólei de Agricultura este asiediata in borcane de sticla cu notitie fórte detaliate. Am admiratu porumbulu cicantinu si mai alesu manuchile de gràu, secara, mustaru incinse cu bande tricolore, si cari tóte purtau deslusirile cerute de sciinti'a agricola. Aceste producte dau màn'a cu productele d-lui Bechianu si se ţermina prin produsele fabricei de ceara a d-lui Dragomir Georgescu, intre cari am admiratu, un buchetu de ceara, lucratu cu ingrijire si diferite fructe.

La un'a din mese am admiratu borangiculu espusu de principele Stirbey. Familia Senescu, cu maramele si siortiurile espuse, tóte tiesaturi cá la tiéra, nu potu fi trecute cu vederea. Eftihia Petrescu, Monachele Glafira si Safira din Tiganesci, espusesera de asemenea lana pentru haine, materia calugarésca, pentru care credemu cà se voru gasi destui amatori, spre a se investmentá cu acestu produsu alu industriei nationale. — La a duóa masa, am remasu inmarmuritu, la vederea fainuriloru espuse de principele Stirbey, cari cá calitate erau totu ce póte fi mai bunu si mai magulitoru pentru noi Romanii, alta data fideli importatori din strainatate.

Lantiulu de grane ce urma, din diferite parti ale judeçiului, da mana cu papur'a si cosiulu de papura, lucrate la manastirea Cernica. Capulu mesei 'lu ocupá franzelele, de 2 metre póte, ale fabricei de franzela a dlui M. Teodorescu, pesmetii produsi la acést'a fabrica, purtandu d'asupra unu dulapioru, lucratu cu ingrijire, care contînea uleuri si sementia de rapitia, inu si canepa de la fabric'a Assan. De aci se intindea: tutunu - foi cultivatu in acestu judeçiu, de d. Dimitrie Andrei si Ioan Maracineanu; muvarale si harthia de pae, fórte bine lucrate, in fabric'a d-lui Held dela Colentina; granele d-lui Pariano, care am puté dice, cà erau corón'a productelorу espuse.

Intre mese, erau espuse: unu butoiu fara cercuri, construitu de fabric'a Oppler, asiédiatu pe unu scaunu, care purta, pe o parte, marc'a tierii, pe alta patronii Capitalei, ear' josu unu hàrdau, pentru picatura. Elu era sculptatu cu arta si de admiratu era modulu incheierei dógeloru si acurateti'a cu care reliefurile reusisera asié de bine. Totu aci la drépt'a, se aflá o masa rotunda, sculptata de elevulu din scól'a de Arte Negoitiescu George, alu carui desemnu era lucratu cu ingrijire. Ea purtá càte-va manuale de agricultura.

La a treia masa, fruntea o ocupau produsele cofetariei cunoscutului Capsia, cari sunt credemu, afara din concursu, cá totu-deuna, urmate in data de fructele gradinei Ioanidu, cari erau admirabile cá aspectu si credemu chiaru cá gustu.

Scól'a de arte 'si espusese apoi produsele sale: cheia francesa, bróscele, unu pavillionu fórte finu sapatu in lemnu si o scara in spirale, tóte erau lucrate cu arta si meritulu i revine de siguru, ele erau urmate de legumele d-nei Laurente; de colecti'a de fluturi, adunata de elevulu din scól'a de agricultura Alexandru Gostovici; de nesce flori si metanii de pane, colorate, facute intr'unu modu admirabilu de arestantulu Musietieanu, si apoi de produsele cofetariei Radulescu, care incheia mas'a.

Acestea, erau produsele espuse in Pavilionulu care era ornatu cu verdeatia si coltiurile cu grupe de arbusti, si pe a carui pareti figurau tiér'a si plasile judeçiului pe place tricolore si planuri espuse de scól'a de Agricultura.

In curte erau diferite corturi, in cari se aflau produsele fabriceloru de instrumente agricole ale dd. Valer si Hartman, Ruston etc., precum si unu caru lucratu de elevii scólei de arte si o curatîtória de porumbu, lucrata cu ingrijire, ale caroru merite nu potu esi la ivéla, de càtu puse la incercare, cu tóte cà diferitele sisteme de pluguri si masini, si cá forma si cá constructia, nu lasau nimicu de doritu.

Cu acésta se incheia Espositiunea Agricola a judeçiului Ilfovu. Ea lasa multu de doritu; speramu inse, cà cu timpulu se fia mai completa, cà se va anuntia mai din vreme, si astufeliu nu va lipsí timpulu necesaru nici cultivatoriloru, nici celoru insarcinati cu organisarea ei.

D i v e r s e.

(P r i n t i u l u R u d o l f s i p r i n c e s s'a S t e f a n i a) au sositu in 14 l. c. in deplina sanatate la Georgeni-St,-Imre, $3^1/_2$ óre departe de Têrgulu Muresiului, elu a fost primitu in trecere prin comune in modu festivu de càtra autoritati si poporatiune. Stradele orasiului pe unde au trecutu Altetiele loru, au fost decorate cu sţindarte, flori, covóre si pei de ursu. Pe la 4 óre d. a. Altetiele Loru acompaniate de multe trasuri au sositu la Georgeni-St.-Imre, si au intratu in castelu. Aci au fost salutati de càtiva vênatori de ursi in fruntea poporatiunei.

(E s p o s i t i u n e d e m a r c e p o s t a l e) Asié voimu se numimu, dice „N. Fr. Presse", espositiunea care s'a deschisu Duminec'a trecuta in Vien'a, desi ea nu se marginesce numai la marce, ci cuprinde si alte insemne postale. Espositiunea a fost arangiata de clubulu „filatelistiloru." Tabloulu de marce, cuverte, càrti postale s. a., ce se desfasiurarà aci inaintea ochiloru, ne da o icóna despre grandiós'a latire, usiurare si eftinire a comerciului spiritualu in tóta lumea. Minunat'a organisatiune a comunicatiunei postale nu se póte infaçisiá mai simplu si mai claru, decàtu prin cart'a de corespon-

dintia, care pentru 5 cruceri a caletoritu in 120 de dile in giurulu lumei. Interessanta este colectiunea de insemne postale din resbelulu germano-francesu dela 1870/1, facuta de Dr. Moschkan; aci se vedu marcele si cuvertele postei de resbèlu militare, marcele edate inca la 1870 de catra administrati'a posteloru germane peutru Elsati'a, scrisori ce s'au espedatu cu balonulu din Paris si Metz, scrisorile micsiorate prin fotografia pentru post'a cu porumbi, marcele de pe timpulu dictaturei lui Gambetta. marcele aceloru firme private, cari sub domnirea comunei in Paris se insarcinau in secretu cu espedarea scrisoriloru; o proba de marce, cu chipulu comitelui Chambord, care au fost latite la 1870 de càtra aderentii lui in sperantia cà se va restaurá in curendu regalitatea legitima in Françi'a si in fine cele d'antai màrci ale imperatiei germane si ale republ cei francese. Sunt espuse scrisori de ale lui Sir Rowland Hill inventatorulu marciloru postale, unu portretu alu ducesei de Longueville. care inca in anulu 1653 a lasatu sè se prepare cuverte pentru transportarea scrisoriloru de càtra post'a din Paris. Se vedu cuverte cu timbrulu tiparitu pe ele, cum au circulatu la 1819 in Sardini'a — aceste sunt cele mai vechi semne postale din càte se mai gasescu. Este interesantu culegerea marceloru postale spaniole pe care se vedu capetele regentiloru Isabella, Amadeo, Don Carlos, Alfonso. O colectiune de marce spaniole din anii 1850 pèna la 1853 costa 250 fl., asié de multu sunt cautate marcele. S'a mai espusu o colectiune de 2262 marce austriace de totu feliulu. O colectiune de 120 càrti postale ale stateloru cari facu parte din reuniunea postala universala. Se vede cà mai tóte càrtile straine au harthia mai buna si sunt mai mari cá cele austro-ungare. Cele mai frumóse marce sunt cele nord-americane cu capulu lui Washington. Este interesantu cà si marcele postale se falsifica in mare mesura, inse nu màrci noue, ci màrci intrebuintiate se falsifica, cari se vendu apoi amatoriloru de colectiuni.

(Bóli'a de versatu.) Ni se scrie din Liss'a (langa Fagarasiu), cà la scól'a primara granitia résca de acolo s'a ivitu versatulu séu „bubatulu mare". 11 baiati de scóla s'au bolnavitu de versatu. Afara de scóla, in comuna, sunt aprópe 18 insi bolnavi, ear' trei baiati de tiganu au cadiutu deja jertfa versatului.

(Industri'a romana.) In Iasi s'a formatu o societate de dómne romane. Acést'a societate cu numele de „Societatea romana de industria Iasi" are de scopu de a conduce si contribuí la propasirea industriei femenine printre ficele romane, prin deschiderea unui atelieru de croitoria.

(Canii Imperatesei Austriei.) Gödölö in Ungari'a, este resiedinti'a de predilectiune a Imperatesei Austriei, care se da in acést'a localitate placeriloru de venatóre cá o adeverata Diana. Are 50—60 càni d'aceea-si rasa, aceea-si talia, si d unu peru negru, galbenu si albu. O locuintia speciala a fost construita pentru acesti càni; ea are o cuhna, o camera pentru baia, unu dormitoru. In fia-care diminétia, la 6 óre, unu ingrijitoru destépta acést'a garnisóna cànésca; elu ése d'obiceiu, in fia-care diminétia cu cànii sei, pe care 'i cunósce pe toti si 'i striga dupa nume; in fia-care diminétia elu face cu ei o lunga primblare, in timpulu careia nici unu càne nu se departéza din rèndu; dupa prandiu, canii imperiali facu o a duóa primblare cu ingrijitorulu loru. La órele 4 prandiescu. In timpulu in care se pregatesce mas a, ei stau in dormitoru. Ingrijitorulu intra si plesnesce din biciu spre a le anuntia mergerea la mancare; cànii 'lu latra cu mare bucuria, dér' nici unulu nu indrasnesce se iésa fara voi a lui. La unu semnalu datu, cànii se gramadescu in refectoriu, unde li se servesce unu prandiu compusu din carne si malaiu fertu. Càndu se 'noptéza ingrijitorulu plesnesce din biciu, si atunci cànii se retragu, intrandu in dormitorulu comunu.

(Numerulu Evreiloru in tóta lumea.) Profesorulu Brunialti, dela arhiv'a statistica din Rom'a, a calculatu numerulu Evreiloru din tóta lumea la 6,568,000 suflete, din cari 5,500,000 sunt in Europ'a 240,000 in Asi'a, 500,000 in Afric'a 308,000 in Americ'a si 20,000 in Australi'a. Intre tierile europene, Romani'a a intrecutu pe tóte, càci aci este celu mai mare numeru de Evrei in raportu cu populatiunea, fiindu 7.44 la 100 locuitori; apoi vine Russi'a cu 3.57 la 100 de locuitori, Germani'a cu 1.22, Marea Britania cu 0.20 si Portugali'a cu 0.04.

(Unu Romanu in marin'a Chinei.) Marin'a chineza, cetimu in „Timpulu", are acum o organisatiune aprópe, completa. Este evidentu, dice diarulu „Nord China Herald" cà numai singuri Europenii au aduso in acést'a stare. Printre aceia cari au contribuitu mai multu, primii sunt duói Francesi, trei Anglesi si unu Romanu. Venindu la istorisirea, cum Romanulu a pututu ajunge la unu asié mare postu diarulu chinezu spune, cà densulu venindu in Chin'a cá caletoru a ajunsu prin meritele sale in gratiile lui Li-Hung-Chand, ministrulu de marina alu Chinei, si incetulu cu incetulu ajunse astadi se fia unulu din cei mai d'antai comandanti ai marinei imperiale.

(Doftoritia de tóte bólele) Flórea Nicolae ce 'i dice si Joiti a, ce 'i dice si Mari'a, ce 'i dice si... dér' n'amu puté sfèrsi, déca amu enuntia tóte numele, sub cari acésta audaciósa tiganca a sciutu se insiele credulitatea numeróseloru sale victime, — victime voluntare de altminteri, càci prostimea omenésca e infinita in manifestatiunile ei. In adeveru, mijloculu intrebuintiatu de Flórea era din cele mai primitive: ea se dá dreptu „doftoritia" si spunea cui vrea se-o asculte cà scie se faca ochi la orbi, se dè picióre la ologi, se vindece surdieni'a, se descànte de ori-ce bóla — si mai cu séma se faca de dragoste... Acésta ultima particularitate esplica pentru ce partea femeésca constitue contingentulu principalu alu victimeloru sale. Cá se póta descàntá mai bine si pentru cá descàntatulu se vina mai repede, fia pe drumu de diua, fia pe drumu de séra, calare séu pe josu, astutiós'a tiganca cerea obiecte de auru séu celu puçinu de argintu, cari se vede cà aveau o putere particulara de atractiune. Ast-felu, „clientele" se grabeau a'si desface cerceii din urechi, brosiele dela pieptu, inele din degetu, si, dupa ce o ospetau cum se cade, 'i mai dau si parale de chieltuiala — pentru ostenél'a ei. Flórea séu Joitia plecà apoi pe aici incolo, si nimeni nu mai audiea de numele ei. Unu subcomisaru ainu la sufletu a pusu màn'a, in cele din urma, pe doftoriti'a, si ast-felu Flórea a fost adusa inaintea Tribunalului Ilfovu, sectiunea IV. sub preventiunea de escrocheria in prejudiciulu urmatóreloru persóne, constituite tóte parte civila: Gheorghe Dumitrescu, 100 lei; Marghiól'a Ioan 200; Leanca Nicolescu, 100; Leanca Constantin, 60; Mandic'a Georgescu, 40; Profir a Popescu, 100; Mari'a Ogrezénu, 40, etc.

Declaratiunile acestora sunt din cele mai originale: „A venitu la mine, dice una, supt numele de Joiti'a. Sufeream de unu picioru. 'I-am datu dupa cererea ei, o pereche cercei de margeanu, unu inelu de auru, unu medalionu si diece lei. Am tinut'o pe bere si pe màncare duóe dile. Màncá numai fleici si bea mustu. Pe urma a fugitu." Unu altu martoru spune cà suferea de friguri, pentru care a chiamat'o se 'i descànte. 'I-a datu duóe inele si a tinut'o siépte dile pe mancare. Marghiól'a Draganu, de alta parte, declara: „Mi-a disu cà scie se descànte si se aduca. Eu, care aveamu unu baiatu la Turnu-Magurele angagiatu cu o g..., am crediutu, si 'i-am datu trei inele de auru, unu margeanu si o rubla. Amu pazit'o duóe dile; a treia di s'a furisiatu si a fugitu." Cu tóte denegatiunile ei, tribunalulu a condamnat'o la duoi ani de inchisóre si 500 lei amenda. Curtea, inaintea careia revenea afacerea in diu'a de 21 Octobre espiratu, a reformatu sentinti'a, reducèndu pedeps'a la patru luni. (Dreptulu).

Notitie bibliografice.

(„Institutiuni filosofice") prelucrate de Dr. Vasiliu Lucaciu, profesoru de religiunea gr. cat. si de limb'a si literatur'a romana la gimn. cat. sup. de statu din Satu-mare; cartea prima, Logic'a; Satu-mare, tipografi'a libera, 1881; 8[o] mare, 314 pag. Charthia si tipariu elegantu. Acésta carte se afla de vendiare la auctorulu cu pretiulu de 2 fl. v. a.

(Calindariulu) dlui **Simeone Mangiuca** a aparutu deja si se póte procurá dela tipografi'a Alexi in Brasiovu séu dela auctorulu in Oraviti'a. Acestu calindariu cuprinde unu materialu scientificu fórte bogatu, care póte fi de insemnatate pentru istori'a culturei nóstre. Serbatorile, datinile si credintiele unui poporu, cuprindu cele mai vechi documente despre originea lui. Aceste comori ale poporului romanu au inceputu a peri dinaintea culturei moderne si timpulu de façia este supremu pentru culegerea si publicarea loru. Scopulu, ce si l'a propusu d-lu Mangiuca prin publicarea calindarului seu este déra unu scopu inaltu. Tractatele sciintifice cuprinse in „Calindariulu iulianu, gregorianu si poporalu romanu", sunt demne de a fi cetite de fia-cine.

Contribuiri pentru balulu romanu din Vien'a.

Transilvani'a.

(Urmare.)

27. Prin D-lu. Ioan Mihaiu in Orastia, List'a Nr. 149. dd. Dr. A. Tincu, adv. Orastia 1 fl. Ioan Mihaiu 1 fl. Sum'a 2 fl.

28. Prin D-lu N. Moldovanu, jude regiu, Mures-Osiorheiu, List'a Nr. 142. dd. Amali'a Moldovanu, M.-Osiorheiu 1 fl. Elen'a Cormosiu, Sau-Ana 1 fl. Sum'a 2 fl.

Prin D-lu Ioanu Buzdugu, adm. prop. in Borgo-joseni, List'a Nr. 250. dd. Ioanu Buzdugu, adm. ppopescu, Borgo-joseni 2 fl. 40 cr. M. Popu, parochu, Borgotiha 1 fl. G. Mazare, mag. post. Borgo-Prund 1 fl. T. Vrasimasiu, parochu 1 fl. Simeon Monda, parochu, Bistriti'a 1 fl. Pavelu Besiá, invet. Borgo-Prund 1 fl. I. Bosiga 50 cr. I. Onea, inv. dir. 50 cr. N. Stefan, inv. 20 cr. D. Siutiu, col. si cassar com. 20 cr. T. Barsanu, notariu 20 cr. Sum'a 9 fl.

30. Prin D-lu Dr. Hanganutiu, in Borgo-Prund, List'a 21. dd. Dr. G. Csatt, jude reg. 2 fl. Dr. N. Hanganutiu, med. 2 fl. Anackemann, apotecar 1 fl. Sum'a 5 fl.

31. Prin D-lu Dionis St. Siulutiu, jude la tribunalu in Turda, List'a Nr. 20. dd. Dionis St. Siulutiu, jude reg. Turda 5 fl. Anania Moldovanu, adv. 1 fl. Dr. I. Ratiu, adv. 1 fl. Ioan Filipescu 1 fl. Sum'a 8 fl.

32. Prin D-sión'a Mari'a Danchesiu in Resinariu, List'a Nr. 170. dd. B. Danchesiu senior, proprietariu, Resinariu 5 fl. M. P. Comsia Saliste 2 fl. Emil Cioran, parochu, Resinariu 3 fl. I. Margineanu, capitanu 2 fl. A. Danchesiu, mag. post. 2 fl. Serban Cioranu, cassariu 1 fl. St. Barcianu 1 fl. C. Hambasianu sen. 1 fl. P. Hambasianu, prop. 1 fl. Eremia Danchesiu, 1 fl. Bucur Danchesiu jun. 1 fl. N. Troanca, notariu 2 fl. N. N. 1 fl. C. Popu 2 fl. Ana I. Vidrigiu 50 cr. Sum'a 25 fl. 50 cr.

33. D-lu Toma Barseanu, parochu, Dèrste 2 fl.

34. Prin D-lu N. Popu, parochu in Siardu, List'a 185. dd. N. Popu, parochu, Siardu 1 fl. Stefanu Giurgiu, inv. 50 cr. M. Mateesiu, ads. not. 50 cr. S. Barbu, prop. 50 cr. S. Popu, jude com. 40 cr. M. Popu, cantoru 20 cr. E. Pecurariu 20 cr. M. Dumitreanu 20 cr. N. Mateesiu, prop. 20 cr. I. Dumitreanu 20 cr. S. Mateesiu, prop. 20 cr. Sum'a 4 fl. 10 cr.

Dr. St. N. Ciurcu — presidentu.   Vasile R. Damianu — cassariu.

Comissiunea revedietóre:

Dr. N. Popa, Salomon Halitia, Dumitru Stefanu.

Lista

contribuentiloru la fondulu de premiare alu espositiunei romane din Sibiiu.

Ioanu Efticiu, Pecica 10 fl., Vasile Ignatu, Beiusiu 10 fl., Vasile Jurca, proprietariu mare, Saraseu 6 #., Ioan Fania, parochu Saraseu 2 fl., Domeniulu metropolitanu, Blasiu 10 #., Irina Bardosi, Solnocu 1 fl., Ioachim Ciurea, Mociulu inferioru 2 fl., Anastasia de Orbonasiu Orastia 2 fl., Ioanu Dobrota, S. S. Giorgiu 10 fl., Vasile Porutiu Almasiulu mare 1 fl., Ioana Porutiu maritata Petreanu, preoteasa Almasiulu mare 60 cr., Olga Porutiu, Almasiulu mare 90 cr., Iuliu Porutiu, Almasiulu mare 1 fl., Emanuilu Mocionu, Almasiulu mare 50 cr., Emanuilu Ungureanu, advocatu, Timisiór'a 1 #., Vasile Iguia, tabacariu, Timisiór'a 1 #., Marcu Barbulu, telegrafistu, Timisióra 1 #., Pavelu Rotariu, advocatu, Timisióra 1 #., Petru Oprisiu, secretaru tel. Timisióra 10 fr., Andreiu Bersanu, prof. Dèrstele-Brasiovului 1 fl., Ioachimu Parau, parochu, Agnita 1 fl., Comun'a bisericeasca, Tilisc'a 20 fl., Comun'a politica, Tilisc'a 20 fl., Dr. Gregoriu Silasi, prof. Clusiu 24 fl., Michailu Fagarasianu, parochu, Teure 2 fl., Florianu Petranu, capelanu, Almasiu 1 fl., Comun'a bisericésca din M. St. György 1 fl, Alexandru Romanu, deputatu dietalu. Budapesta 10 fl., Gaviilu Popu Danu, preotu, St. Andreiu 3 imp., Alexandru Filipu, advocatu, Alba-Inlia 10 fl., N. Rosiu, prof. Beiusiu 1 # 10 fr., A Laday, septemviru, Mehadia 50 fl., Andreiu Cosm'a, pretoru, Tasnasu 10 fl., Fr. H. Longinu, advocatu, Dev'a 15 fl. 4 # 1 taleru., Iacobu Lugosianu, Turd'a (colectantu) 5 fl. 50 cr. 1 taleru.

(Va urmá.)

Editoru: Iacobu Muresianu.   Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.   Tipografi'a: Ioanu Gött si fiiu Henrion.